

IN MEMORIAM...

Éltes Mátyás sírjánál

Éltes Mátyás századunk első felének egyik legkiemelkedőbb pedagógusa, gyógypedagógusa volt. 1936. október 13-én bekövetkezett halála után a Kerepesi-temetőben helyezték örök nyugalomra.

Pedagógiai nagyságát jelzi, hogy *dr. Tóth Zoltán*, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola akkori igazgatója búcsúbeszédében a „Magyar Pestalozzi” jelzővel ruházta fel.

Halála után a gyógypedagógiai értesítő nekrológja így fogalmazott: „Emlékét azzal őrizzük meg, hogy munkáját folytatjuk, s kitűzött céljait befejezzük. Míg eszméi élni fognak, Ő is él közöttünk.”

Ezek a szép gondolatok ma is élnek, munkásságának folytatásán, kitűzött céljainak megvalósításán ma is munkálkodik a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete és az egész gyógypedagógus társadalom.

Ennek ellenére - sajnos - nem volt igaz hosszú ideig, hogy „...Ő is él közöttünk...” A főiskolán kevesen tanulhattunk róla, néhány lelkes kutató tudóson kívül kevesen ismerték igazi munkásságát.

Olyannyira elfelejtettük, hogy sírja is a feledés homályába merült, gondozatlanul, elhagyottan állt a temetőben. Később - 1966-ban - buldózerek kezdtek dolgozni a temetőben, mert a Gumigyár terjeszkedése miatt szükség volt a területre. Úgy tudtuk, hogy ez a területrendezés teljesen eltüntette a „Magyar Pestalozzi” sírját.

Az utóbbi években egyre többet hallottunk *Éltesről*, egyre többször hangzott méltatása. Intézetünk volt az első, aki 1989 végén hivatalosan is felvette nevét. Őt választva gyógypedagógiai tevékenységünk példaképének. („Éltes Mátyás” Általános Iskola, Diákotthon és Speciális Szakiskola - Nyírbátor.)

Névválasztásunk indoklása előtt sokat kutattuk mi is nagy elődünk munkásságát. Ebben nagy segítségünkre volt *Hatos Gyula* docens úr, kinek útmutatása alapján kis kiállítást és tablót is sikerült készítenünk. Hisszük és reméljük, hogy *Éltes* szellemiségét intézetünkben a jövőben is ébren tudjuk tartani.

A névfelvételi ünnepségre készülve, szeretnénk volna kegyeletünket leróva megkoszorúzni *Éltes Mátyás* sírját. Akkor azt a tájékoztatást kaptuk, hogy az sajnos elpusztult. Ezért volt nagy öröm számunkra *Hatos* tanár úr tájékoztatása: „Valószínűleg megvan *Éltes* sírja, az Új Köztemető 55. parcellájában.” Azonnal felkerekedtünk, hogy e fontos hírek utána nézhessünk Budapesten. A temetőben

kutakodva - a tájékoztatás alapján - elég hamar ráakadtunk a sírra.

Kimondhatatlan érzés volt számomra, amikor megláttam a bozotos, folyandárral benőtt, flakonokkal, kidobott koszorúkkal, szeméttel körülvevett, elárvult sírkövet.

Meghatódva olvastam az alig látszó, nehezen olvasható betűket: „*Erődet az Isten ihletése adta, azért voltál te az elhagyottak atyja.*”

A temető gondokságán megtudtuk, hogy a sír 1966. március 18-án, közköltésé-
gen került áthozatalra a Kerepesi-temetőből, és *Éltesen* kívül az *Urbányi-család*
néhány tagjának nyughelye.

Végtelen szomorúság fogott el, hogy egy ilyen nagy pedagógus, európai hírnévű tudós sírja ilyen elhanyagolt, ilyen védtelen. Elgondolkodtam az elmúláson, az utókor háláján. Kicsit érthetetlen számomra, hogy miközben „Éltes-díjat” adományoz a minisztérium a legkiválóbb gyógypedagógusoknak, Éltes sírja „romokban hever”.

Azonnal megszületett az elhatározás: a sírt rendbe kell tenni, helyét nyilvánosságra kell hozni. Az elhatározást tett követte. 1993. szeptember 10-én Budapestre utaztunk, a sírt és környékét a lehetőségeinkhez képest rendbehoztuk.

Hosszú idő után újra koszorú jelzi az utókor háláját és kegyeletét.

Kérem gyógypedagógus társaimat, mindazokat, akiknek jelent valamit *Éltes Mátyas*, a gyógypedagógus, a tudós, a szakíró, az Új Köztemetőben járva keresse fel sírját az 55. parcellában. Vigyázzunk rá, hogy a feledés folyandárja ne lehessen úrrá emléken.

SUM FERENC

Prof. Dr. Sági Sándor (1929-1993)

1993. július hó 22. napján meghalt prof. *dr. Sági Sándor* katolikus pap, gyógypedagógus, pszichológus, a németországi Hertenben működő „Szt. Josefshaus” igazgatója.

Halálával mérhetetlen veszteség érte - a „Szt. Josefshaus” lakóin túlmenően - a fogyatékosok ügyéért dolgozókat, a fogyatékosokat és az egyetemes gyógypedagógiát. Olyan magyar ember távozott közülünk, akinek élete, munkája arra irányult, hogy segítsen a fogyatékos emberen, otthont teremtsen számára, életének célt adjon, segítse egész emberként élni.

Sági Sándor egész tevékenysége a gyógypedagógia elméletének gyakorlati megvalósítására irányult. Az általa vezetett és állandóan fejlesztett intézet szelleme, gyógyító, rehabilitáló és integráló tevékenysége a gyakorlatban mutatta meg: a modern gyógypedagógia értelmes, hasznos életet tud adni a fogyatékos embernek.

Sági Sándor 1929. május 16-án született Budapesten. Sorsa Ausztriába, majd Németországba vezette, ahol felsőfokú tanulmányait (teológia, gyógypedagógia, pszichológia) kiemelkedő eredménnyel fejezte be. Bár tevékenysége Ausztria és Németország területére terjedt ki, kötődése hazájához élete végéig megmaradt. Támogatója volt külföldre kényszerült honfitársainknak. Segítette az ipolytölgyesi egészségügyi gyermekotthon kialakítását és fejlesztését. A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola oktatóival szoros kapcsolatot épített ki, a főiskola hallgatóinak lehetőséget biztosított, hogy nyelvtudásuk fejlesztése mellett megismerkedhessenek külföldi intézmények munkájával és a munkába való bekapcsolódással szakmai tudásukat növeljék.

Halála mély fájdalommal tölti el mindazokat, akik ismerték és szerették. Áldozatos életének, emberi tisztességének, a sérült emberekért végzett kiemelkedő munkájának emlékét a magyar gyógypedagógusok társadalmá tisztelettel őrzi.

DR. BERNOLÁK BÉLÁNÉ